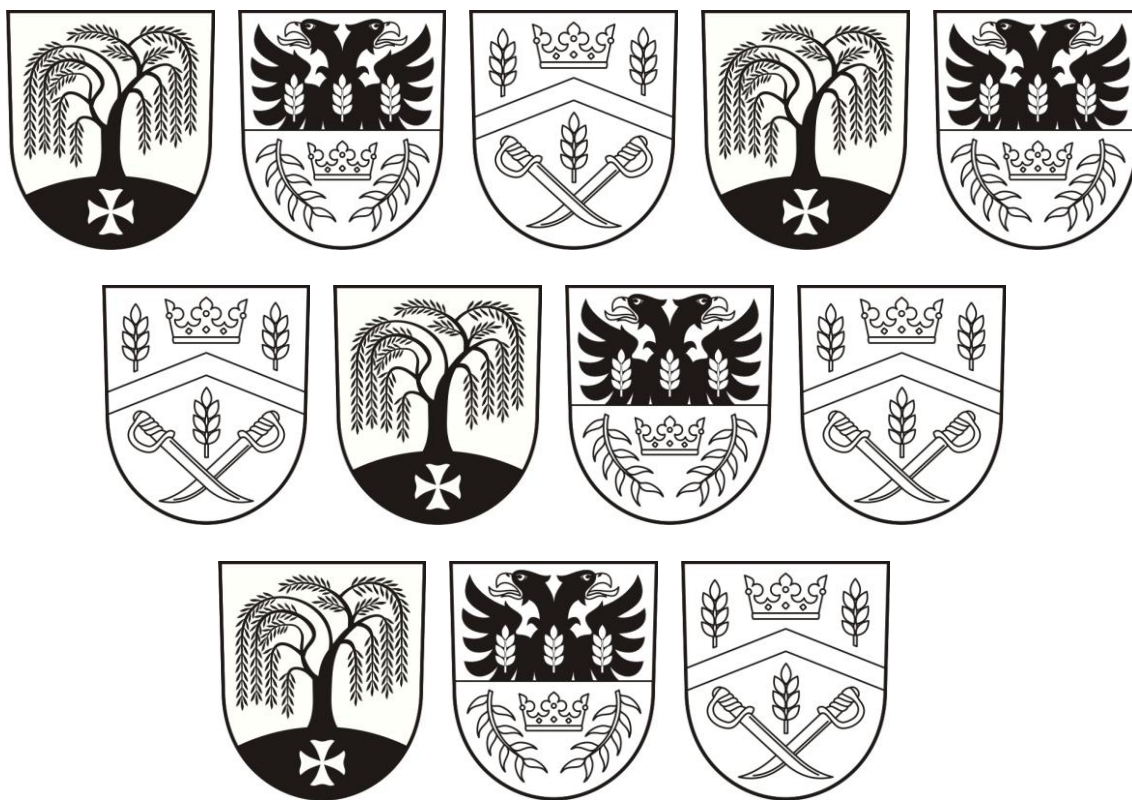

Návrh znaku a vlajky

pro obec

KŘEČHOŘ

autor:

Mgr. Jan Tejkal

Jan.Tejkal@seznam.cz

<http://heraldika.webnode.cz>

Právo na znak a vlajku:

Zákon o obcích (obecní zřízení) v § 34a stanoví, že:

- (1) Obce mohou mít znak a vlajku obce.
- (2) Předseda Poslanecké sněmovny může obci, která nemá znak nebo vlajku obce, na její žádost znak nebo vlajku obce udělit. Předseda Poslanecké sněmovny může na žádost obce změnit znak nebo vlajku obce.
- (3) Obce a jimi zřízené nebo založené organizační složky a právnické osoby mohou užívat znak a vlajku obce. Jiné subjekty mohou užívat znak obce jen s jejím souhlasem. K užívání vlajky obce není nutný její souhlas.

Právo užívat znak a vlajku obce uděluje předseda Poslanecké sněmovny na základě doporučení Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu.

Žádosti o udělení znaku a vlajky obce, městyse, nebo města projednává Podvýbor pro heraldiku a vexilologii, který je součástí Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu, jenž vyslovuje souhlas s návrhy znaků a vlajek obcí.

Evidenci žádostí o udělení znaků a vlajek vede Podvýbor pro heraldiku a vexilologii, jenž současně publikuje informace o nových znacích a vlajkách obcí České republiky v systému REKOS (Registr komunálních symbolů). V tomto systému jsou na základě žádostí samospráv registrovány rovněž historické znaky obcí, městysů a měst.

Tvorba nových obecních symbolů:

Znak a vlajka musí respektovat soubor více či méně pevně stanovených heraldických a vexilologických zásad a musí rovněž vykazovat zřetelný významový vztah k lokalitě, kterou reprezentují.

Mezi relevantní tématické okruhy pro tvorbu znaku patří například konstituce tzv. mluvícího znamení (vyjádření názvu obce), reflexe historické pečetní či razítkové symboliky obce, vyjádření patrona obce, odkaz na význačné události nebo pověsti a mýty v dějinách obce, připomenutí erbovních motivů někdejších feudálních majitelů obce či panství, poukaz na specifické historické či současné řemeslné a jiné pracovní aktivity obyvatel obce, nebo vykreslení určitého relevantního přírodního motivu krajiny, do níž je obec zasazena.

Vlajka obce by měla odpovídat podobě či symbolice znaku obce. Jednou z možností je konstituce geometricky koncipované vlajky ve formě kombinace horizontálních či vertikálních pruhů a případně dalších geometrických obrazců, barevně odvozených ze znakových tinktur a doplněných fakultativně o některé relevantní znakové figury pro zdůraznění neopakovatelnosti každé vlajky. Často - a zejména u lokalit bez městského statutu, kde vzniká vlajka současně se znakem – se přistupuje rovněž k tzv. opakování znaku, což znamená, že vlajka obce má stejnou či velmi podobnou figurální kompozici jako obecní znak.

Znak obce:

Obec Křečhoř tvoří tři části obce, jimiž jsou Kamhajak, Křečhoř a Kutlíře, přičemž první dvě jmenované části obce patří do jednoho katastrálního území Křečhoř, zatímco část obce Kutlíře představuje samostatné stejnojmenné katastrální území. Dvě různá katastrální území dnešní samosprávné obce odpovídají i historické geografii z období před konstitucí obecního zřízení v polovině 19.století, kdy

Křečhoř s osadou Kamhajak figurovala jako obec panství Kolín v rámci Kouřimského kraje, zatímco Kutlíře patřily k panství Lošany příslušejícímu k Čáslavskému kraji.

Archivní průzkum potvrdil existenci vlastní pečeti obce Křečhoř. Otisky pečeti dokládají Indikační skici Stablního katastru z roku 1841. Jednalo se o tzv. nápisovou pečeť, tzn. pečeť bez obrazového obsahu, kdy horizontálně oválné pečetní pole vyplňoval pouze nápis označující obec Křečhoř a její vazbu ke kolínskému panství. Jako podklad pro tvorbu znaku obce tedy není možno historickou pečeť obce aplikovat.

Při nemožnosti navázat na historickou pečeť obce s absencí obrazové náplně počítá návrh znaku obce Křečhoř především s figurami odkazujícími na nejvýraznější z četných zajímavých historických a geografických charakteristik obce.

Význam jednotlivých znakových obecných a heraldických figur je přitom následující:

Obecná figura vrby představuje reflexi památného stromu v Křečhoři, kterým je vrba bílá (*Salix alba*). Tento strom je chráněn pro svůj neobyčejně velký vzrůst s výškou 25 metrů a obvodem kmene 500 cm, kdy výška samotné koruny je 23 metry a její šířka je 14 metrů. Jedná se o jednu ze dvou chráněných vrb na Kolínsku a z necelé dvacítky chráněných vrb v rámci celé České republiky. Její ochrana byla vyhlášena v roce 1999.

Vrba má v návrhu znaku buď výraznější podobu vzrostlého stromu, který je graficky výrazně stylizován v souladu se zásadami heraldické kresby (varianty 1 a 2), nebo méně výraznou podobu dvou svěšených vrbových prutů (varianty 3 a 4).

Figura tereziánského kříže, tzn. tlapatého kříže s vlnitě zakončenými rameny, vykresluje ve variantách 1 a 2 Křečhoř jako místo jedné z nejvýznamnějších bitev evropských dějin známé dnes jako bitva u Kolína, jež se odehrála dne 18.června roku 1757.

Tereziánský kříž představuje zjednodušenou verzi řádového odznaku Vojenského řádu Marie Terezie, který byl založen na oslavu vítězství rakouských vojsk v dotčené bitvě a byl udělován důstojníkům, kteří prokázali neobvyklou odvahu při boji s nepřítelem.

Alternativním vyjádřením stejné symboliky je v případě variant 3 a 4 figura černého orla, která odkazuje také na památník bitvy u Křečhoře vybudovaný v roce 1898, na jehož vrcholu se nachází mohutný dvouhlavý orel korunovaný císařskou korunou,

s rozepjatými křídly a držící v drápech palmu vítězství.

Ve variantách 5 a 6 pak bitvu symbolizuje dvojice zkřížených šavlí ve spojení s figurou krokve, jež vykresluje místo památníku na hřebenu svahu nedaleko obce.

Heroldská figura krokve současně odkazuje jako symbol stavení na zemědělskou tradici obce reprezentovanou zemědělskými statky v jednotlivých částech obce, z nichž některé byly rodištěm významných osobností.

Odkaz na zemědělský charakter obce vyjadřují také obecné figury obilných klasů, přičemž počet tří klasů koresponduje s počtem tří integrovaných částí obce.

Obilné klasy jako jeden z atributů sv. Václava reprezentují rovněž původně gotický kostel sv. Václava z počátku 14. století zaniklý při radikální, pozdně empírové přestavbě v letech 1846 – 1848, po které byl kostel nově zasvěcen Božímu Tělu.

Charakter krajiny v okolí obce pak vykresluje figura návrší, které připomíná i původní název části obce Kamhajak, tj. Grünberg čili Zelená Hora a vlastně i možný původ jména Křečhoře – Křekova Hora.

V návrhu znaku se objevuje také obecná figura koruny, jejíž symbolika spočívá v odkazu na nejstarší dějiny obce, kdy ves patřila ke královským statkům a kdy i stavitel křečhořského kostela pocházel nejspíše z okruhu královského dvora.

Heraldická pravidla o barvách a kovech:

Při realizaci návrhu znaku lze postupovat tak, že se jednotlivé varianty návrhu znaku od sebe liší kromě kompozičního řešení také v barevném provedení. Pokud jde o zvolení barev znaku v obecné rovině, existuje v heraldickém tvarosloví pravidlo o nemožnosti pokládání barvy na barvu a kovu na kov. V klasické komunální heraldice českých zemí hovoříme o šesti základních tinkturách, k nimž posléze přibýly další doplňkové tinktury, kupříkladu tzv. přirozené barvy. Dvě z oněch základních tinktur jsou tzv. kovy - zlatá neboli žlutá a stříbrná neboli bílá, zatímco ostatní - červená, modrá, zelená a černá - patří do kategorie barev. Je tedy možno volit buď kovový štít (resp. kovové pole štítu) a barevné figury, či opačně barevný štít (resp. barevné pole štítu) a figury kovové. V obou případech je přitom vhodné zachovat co nejmenší možný počet tinktur.

Blason neboli popis variant návrhu znaku obce:

Varianta 1:

„Ve stříbrném štítě na zeleném návrší se stříbrným tereziánským křížem černá vrba se zelenými listy.“

Varianta 2:

„Ve zlatém štítě na zeleném návrší se stříbrným tereziánským křížem černá vrba se zelenými listy.“

Varianta 3:

„Zlato-zeleně dělený štít. Nahoře černý vyrůstající orel se zlatou zbrojí a červenými jazyky přeložený na hrudi a křídlech třemi zlatými obilnými klasy, dole koruna mezi dvěma svěšenými přivrácenými prohnutými vrbovými pruty, vše zlaté.“

Varianta 4:

„Zlato-modře dělený štít. Nahoře černý vyrůstající orel se zlatou zbrojí a červenými jazyky přeložený na hrudi a křídlech třemi zlatými obilnými klasy, dole koruna mezi dvěma svěšenými přivrácenými prohnutými vrbovými pruty, vše zlaté.“

Varianta 5:

„Modro-zeleně zvýšenou zúženou stříbrnou krokví dělený štít. Nahoře koruna mezi dvěma obilnými klasy, vše zlaté, dole dvě zkřížené postavené stříbrné šavle se zlatými jílcí, převýšené zlatým obilným klasem.“

Varianta 6:

„Červeno-zeleně zvýšenou zúženou stříbrnou krokví dělený štít. Nahoře koruna mezi dvěma obilnými klasy, vše zlaté, dole dvě zkřížené postavené stříbrné šavle se zlatými jílcí, převýšené zlatým obilným klasem.“

Vlajka obce:

Při tvorbě návrhu obecní vlajky platí, že námět nebo podoba vlajky koresponduje s figurálním obsahem či podobou návrhu znaku. Tuto zásadu lze realizovat ve třech základních intencích:

I-Přistoupením k tzv. opakování znaku (ať již k tzv. doslovnému či tzv. částečnému opakování znaku), což znamená, že se v listu vlajky objeví zcela totožné figury ve stejné či obdobné kompozici jako ve znakovém štítu.

II-Zjednodušením znakových figur do geometrické kombinace pruhů s totožnými barvami.

III-Vzhledem ke konkrétnímu případu vyváženou kombinací postupů I. a II..

Návrh vlajky pro obec Křečhoř je připraven tak, že každé variantě návrhu znaku odpovídají dvě varianty návrhu vlajky, přičemž verze A představuje tzv. „heraldickou vlajku“, tzn. vlajku, jejíž list přejímá všechny znakové figury, zatímco verze B má podobu „geometrické vlajky“, která geometrizuje znakový figurální námět do podoby vodorovných a svislých pruhů.

Popis variant návrhu vlajky obce:

Varianta 1 - A:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, bílý a zelený, v poměru 11:5. Do bílého pruhu vyrůstá černá vrba se zelenými listy, v zeleném pruhu bílý tereziánský kříž. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 1 - B:

„List tvoří dva vodorovné pruhy v poměru 5:3, horní tvořený osmi svislými pruhy, střídavě zelenými a bílými, a dolní zelený. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 2 - A:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, žlutý a zelený, v poměru 11:5. Do žlutého pruhu vyrůstá černá vrba se zelenými listy, v zeleném pruhu bílý tereziánský kříž. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 2 - B:

„List tvoří dva vodorovné pruhy v poměru 5:3, horní tvořený osmi svislými pruhy, střídavě zelenými a žlutými, a dolní zelený. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 3 - A:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, žlutý a zelený, v poměru 17:15. Do žlutého pruhu vyrůstá černý orel se žlutou zbrojí a červenými jazyky přeložený na hrudi a křídlech třemi žlutými obilnými klasy. V zeleném pruhu koruna mezi dvěma svěšenými přivrácenými prohnutými vrbovými pruty, vše žluté. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 3 - B:

„List tvoří pět vodorovných pruhů, černý, žlutý, černý, žlutý a zelený, v poměru 1:1:1:2:3. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 4 - A:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, žlutý a modrý, v poměru 17:15. Do žlutého pruhu vyrůstá černý orel se žlutou zbrojí a červenými jazyky přeložený na hrudi a křídlech třemi žlutými obilnými klasy. V modrém pruhu koruna mezi dvěma svěšenými přivrácenými prohnutými vrbovými pruty, vše žluté. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 4 - B:

„List tvoří pět vodorovných pruhů, černý, žlutý, černý, žlutý a modrý, v poměru 1:1:1:2:3. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 5 - A:

„List dělený bílou krokví vycházející ze sedmé desetiny žerďového a vlajícího okraje listu s vrcholem ve třech desetinách šířky listu na modré horní a zelené dolní pole. Nad krokví koruna mezi dvěma obilnými klasy, vše žluté. Pod krokví dvě zkřížené postavené stříbrné šavle se žlutými jílcí, převýšené žlutým obilným klasem. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 5 - B:

„List tvoří žlutý žerďový čtvrtinový pruh a tři vodorovné pruhy, modrý, bílý a zelený, v poměru 2:1:2. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 6 - A:

„List dělený bílou krokví vycházející ze sedmé desetiny žerďového a vlajícího okraje listu s vrcholem ve třech desetinách šířky listu na červené horní a zelené dolní pole.

Nad krokví koruna mezi dvěma obilnými klasy, vše žluté. Pod krokví dvě zkřížené postavené stříbrné šavle se žlutými jílci, převýšené žlutým obilným klasem. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 6 - B:

„List tvoří žlutý žerďový čtvrtinový pruh a tři vodorovné pruhy, červený, bílý a zelený, v poměru 2:1:2. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Poznámky k zásadám heraldické a vexilologické tvorby:

V současné právní terminologii figuruje jako primární pojem „vlajka“. Ve vexilologické terminologii se pak hovoří o vlajce, nebo o praporu dle způsobu užití. V rámci tohoto textu užíváme právně závazný pojem „vlajka“.

Poměr stran listu vlajky je dle metodického pokynu Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky shodný s poměrem stran státní vlajky České republiky – tj. 2:3.

Na list vlajky nelze položit znakový štít – vlajka musí být svébytným symbolem, nikoliv jen podkladem pro znak. Rub a líc vlajkového listu musí být totožný.

Barvy vlajky musí vycházet z barev znaku obce, mohou se omezit na základní, za které se považují především barvy štítu nebo jeho polí a barvy hlavních figur.

Na vlajce mohou být použity jen figury ze znaku či jejich deriváty. Figury, nevyskytující se ve znaku není možné použít. Na vlajku není nutné přenést všechny figury ze znaku. Obecné figury ze znaku je vhodné zjednodušit do vexilologických figur (pruh, klín, krokev, kříž, apod.). Nelze používat libovolné geometrické plochy. Ztvárnění vexilologických figur by mělo mít vztah ke znaku. Tzv. heraldickou vlajku (převod obsahu štítu na list vlajky) je možné vytvořit jen v případě jednoduchého a výrazného znaku.

Na vlajku obce nepatří texty, realistická vyobrazení a vše, co snižuje vzájemnou rozeznatelnost vlajek.

Vlajkový list musí být jednoznačně slovně popsatelný vexilologickou terminologií tak, aby mohl být zhotoven bez grafické předlohy.

Pojmy „zlatá“ a „stříbrná“ (tinktura) u znaku nahrazují u vlajky pojmy „žlutá“ a „bílá“ (barva).

V heraldice se pravá a levá strana popisují z pohledu štítonoše. Z pohledu pozorovatele je tedy heraldicky pravá strana vlevo a heraldicky levá strana vpravo. Neudává-li se v blasonu orientace figury, má se za to, že je orientována doprava.

U heraldických tinktur – to znamená barev a kovů – se neudávají odstíny. Při konkrétním zobrazení platí obecné pravidlo o vhodnosti tmavších a sytějších odstínů. Odstíny ve výtvarném řešení návrhu symbolů obce proto nejsou zcela závazné a lze je upravovat.

Heraldika počítá s vysokou mírou stylizace zobrazených znakových figur. Figura by měla být jasně rozpoznatelná, což ovšem neznamená, že má být zobrazena realisticky – může být například proporčně upravená tak, aby co nejvíce vyplňovala prostor znakového štítu, nebo mohou být její jednotlivé komponenty zobrazeny v upravených proporcích v závislosti na celkové kompozici znaku.

Primární je v heraldice blason neboli slovní popis a sekundární kresebná podoba neboli vizualizace blasonu, což znamená, že stejný znak může mít několik výtvarných podob (i současně užívaných).

Nový znak nesmí být stejný jako již existující znak obce v České republice a nesmí být totožný s již existujícím státním znakem nebo znakem vyššího samosprávného celku.

Navrhovaný znak musí splňovat základní heraldická pravidla (tj. neklást barvu na barvu, kov na kov, kožešinu na kožešinu, nesmí být zobrazen prostorově). V žádném případě se nepřipouštějí odstíny barev nebo stínování. Znak má být co nejjednodušší a měl by obsahovat co nejmenší počet obecných figur. Obecné figury musí vyplňovat celý štít, případně pole.

Jako obsah znaku obce se nepřipouštějí realistická vyobrazení konkrétních staveb či přírodních útvarů. Takové figury musí být heraldicky stylizovány.

Znak musí být jednoznačně slovně popsateľný heraldickou terminologií, tak, aby mohl být zhotoven bez grafické předlohy.

dne 3.12.2022, Mgr. Jan Tejkal

Přílohy:

- 1. Výtvarná realizace variant návrhu znaku a vlajky obce*
- 2. Reprodukce textových a obrazových podkladů*